

Lärarhandledning

Aktivitet 2. Vi lyssnar och samtalar

Innehåll

Aktivitet 2. Vi lyssnar och samtalar	2
Elevoxempel	3
Analys och uppföljning	4
Blankett <i>Kartläggningsunderlag Aktivitet 2</i>	5

Lärarhandledning

Aktivitet 2. Vi lyssnar och samtalar

I aktiviteten ges läraren möjlighet att få syn på om eleven

- visar intresse för högläsning
- kan delta i samtal om text och bild
- kan återge ett händelseförlopp.

Aktiviteten och observationspunkterna som ingår genomförs i samband med högläsning i grupp. Läs igenom hela aktiviteten eftersom kartläggning av olika observationspunkter kan kombineras. Aktiviteten har i utprövningar fungerat bra att genomföra i större grupp. Läraren avgör dock om gruppen behöver vara mindre för att kunna få syn på det som ska observeras i aktiviteten. Olika elever kan observeras vid olika tillfällen. Notering sker för varje enskild elev.

Förberedelser och material

- Blanketten *Kartläggningsunderlag Aktivitet 2*. Blanketten fylls i efter genomförd kartläggning.
- En valfri illustrerad text som är lagom lång för en stunds högläsning och som har tydlig början, innehåll och slut, till exempel en bilderbok eller ett kapitel i en skönlitterär bok. Texten används vid observationspunkt *kan delta i samtal om text och bild*. Samma eller annan text med tydlig början, innehåll och slut används vid observationspunkt *kan återge ett händelseförlopp*. Till den observationspunkten kan läraren vid behov kopiera bilder ur berättelsens början, innehåll och slut, som elever kan använda när de återger händelseförloppet i berättelsen.

OBSERVATIONSPUNKT

Visar intresse för högläsning

Genomförande

Kartläggningen genomförs i samband med högläsning i undervisningen.

Uppmärksamma och notera om eleven efter läsningen exempelvis önskar få höra mer av texten, visar intresse genom kroppsspråk och/eller spontant ger kommentarer under läsningen.

OBSERVATIONSPUNKT

Kan delta i samtal om text och bild

Genomförande

Kartläggningen genomförs i samband med högläsning där läraren initierar ett samtal kopplat till textens innehåll. Samtalet kan ske både under och efter läsningen.

1. Ställ frågor om innehållet som eleverna svarar på.
2. Uppmuntra eleverna att ställa egna frågor.
3. Bjud in till ett vidare resonemang kopplat till text och bild genom att exempelvis välja ut några nedanstående frågor utifrån text och elevgrupp.
 - När du ser bokens framsida, vad tror du att den kommer att handla om?
 - Har du varit med om något liknande? Berätta!
 - Vad tror du kommer att hända sedan?
 - Är det något du tyckte var svårt att förstå?
 - Om du var huvudpersonen, vad skulle du ha gjort då?
 - Vad handlade boken om?
 - Vad tyckte du om boken? Varför?

Uppmärksamma och notera om eleven kan besvara och/eller ställa frågor om innehållet och om texten och bilderna samt berätta om textens innehåll.

Lärarhandledning

Aktivitet 2. Vi lyssnar och samtalar

OBSERVATIONSPUNKT

Kan återge ett händelseförlopp

Genomförande

1. Kartläggningen genomförs i samband med högläsning.
2. Läs berättelsen för eleverna.
3. Berätta för eleverna att de ska få rita och återberätta handlingen. Om detta utgör ett hinder för någon elev så kan observationspunkten genomföras muntligt och/eller genom enkel dramatisering.
4. Dela ut rit- och skrivmaterial till eleverna.
5. Be eleverna återge berättelsen genom att rita och/eller skriva eller lägga bilder som kopierats från berättelsens början, innehåll och slut. Be eleverna, en i taget, återge händelseförloppet.

Uppmärksamma och notera om eleven kan återge ett händelseförlopp i texten med en början, ett innehåll och ett slut.

Elevexempel

Exempel på hur elevernas kunskande kan komma till uttryck

Visar intresse för högläsning	
Eleven	vill se bilderna i boken.
	visar intresse med kroppsspråk (blick eller kropp).
	vill höra berättelsen "Kan du läsa den här?"
Kan delta i samtal om text och bild	
Eleven	uttrycker funderingar om textens illustrationer.
	gör kopplingar till egna erfarenheter.
	uttrycker spontana kommentarer under läsningen "Varför vill de slåss?"
Kan återge ett händelseförlopp	
Eleven	behöver hjälp med att komma igång men berättar sedan händelseförloppet själv.
	ritar eller visar med bilder från boken. Kan berätta med inledning, handling och ett avslut.
	visar själv eller tillsammans med en kamrat händelseförloppet, exempelvis i form av en kort dramatisering.

Lärarhandledning

Aktivitet 2. Vi lyssnar och samtalar

Analys och uppföljning

Läraren behöver uppmärksamma den elev som **visar en indikation** på att inte uppfylla de kriterier för bedömning som senare ska uppfyllas i årskurs 1 och 3. Om det utifrån användning av materialet visas indikation genomförs en särskild bedömning med personal med specialpedagogisk kompetens för att avgöra om extra anpassningar behöver sättas in. Indikationen kan visas genom att eleven

- ofta är ointresserad av att lyssna till högläsning
- ännu inte kan svara på en enkel fråga i samband med högläsning, exempelvis vilken färg bollen har
- har svårt att samtala om text och/eller bild
- ännu endast kan återge en kortare sekvens ur en berättelse
- ännu inte kan återge berättelsen trots bildstöd.

En elev som kommit längre i sin utveckling behöver **extra utmaningar**. Hon eller han visar sitt kunnande exempelvis genom att

- resonera om innehållet i den lästa texten genom att besvara och ställa frågor om den
- jämföra egna erfarenheter med den lästa textens innehåll.

Om en elev inte visar intresse och nyfikenhet för aktiviteterna 1–3 och det som ingår i dem kan det finnas skäl att **befara** att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning som senare ska uppfyllas i årskurs 1 och 3. Där det särskilt tydligt kan uppmärksammas är i

Aktivitet 1 om en elev inte berättar och beskriver så att andra förstår, och inte heller följer en instruktion

Aktivitet 2 om en elev inte deltar i samtal om innehållet i högläsning eller inte återger något av händelseförloppet

Aktivitet 3 om en elev inte kommunicerar med symboler, bilder eller bokstäver och inte heller känner igen sitt eget namn i skrift.

Notera det kunnande som eleven visar och även gärna vad den fortsatta undervisningen behöver fokusera på i blanketten *Kartläggningsunderlag Aktivitet 2*.

Kartläggningsunderlaget kan vara mer eller mindre detaljerat ifyllt. Här är två exempel på hur olika lärare kan ha fyllt i dokumentet:

Visar intresse för högläsning	Kan delta i samtal om text och bild	Kan återge ett händelseförlopp	Kommentar
Ja	Ja	Ja	21/9 Funkar bra. Jobba vidare med berättandet.

Visar intresse för högläsning	Kan delta i samtal om text och bild	Kan återge ett händelseförlopp	Kommentar
11/9 Behöver kolla upp igen. 2/10 Ok	Enstaviga svar.	Behöver kolla igen.	21/11 Utmana mer med återberättande med hjälp av bilder

